

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM INFORMATIKAI KAR

Programozási Nyelvek és Fordítóprogramok Tanszék

Beadandó kezelő rendszer megvalósítása

Témavezető:

Poór Artúr

egyetemi tanársegéd

Szerző:

Csiki Erik Gergely

programtervező informatikus BSc

Tartalomjegyzék

1.	$\mathbf{Bev}$	ezetés		3
2.	Felh	ıasznál	lói dokumentáció	4
	2.1.	Bejele	ntkezés és nyelvválasztás	4
		2.1.1.	Bejelentkezés	4
		2.1.2.	Nyelvválasztás	5
	2.2.	Szerep	okörök	6
		2.2.1.	Rendszergazda	6
		2.2.2.	Tárgyfelelős	9
		2.2.3.	Gyakorlatvezető	12
		2.2.4.	Hallgató	16
		2.2.5.	Mindenki számára elérhető oldalak	18
3.	Fejl	esztői	dokumentáció	21
	3.1.	Keretr	rendszerek és az alkalmazás felépítése	21
		3.1.1.	Keretrendszerek	21
		3.1.2.	Az alkalmazás felépítése	21
	3.2.	Naplóz	zás	23
	3.3.	Adatb	ázis	24
		3.3.1.	Technológiák	24
		3.3.2.	Adatbázis code first objektumai	25
		3.3.3.	Az adatbázis táblái	26
	3.4.	Model	réteg	31
		3.4.1.	Üzleti logika	31
		3.4.2.	Adatok megjelenítésére szolgáló modellek	39
		3.4.3.	Adatok bevitelére szolgáló modellek	39

TARTALOMJEGYZÉK

Ire	odalo	$\mathbf{mjegy}$	zék	42
5.	Kös	$\mathbf{z}$ öne $\mathbf{t}$ n	nyilvánítás	41
4.	Tesz	ztelés		40
	3.7.	Lokali	záció	39
		3.6.6.	Megosztott nézetek	39
		3.6.5.	Student vezérlő nézetei	39
		3.6.4.	Teacher vezérlő nézetei	39
		3.6.3.	Instructor vezérlő nézetei	39
		3.6.2.	Admin vezérlő nézetei	39
		3.6.1.	Home vezérlő nézetei	39
	3.6.	Nézet	réteg	39
		3.5.5.	Studnet vezérlő	39
		3.5.4.	Teacher vezérlő	39
		3.5.3.	Instructor vezérlő	39
		3.5.2.	Admin vezérlő	39
		3.5.1.	Home vezérlő	39
	3.5.	Vezérl	ő réteg	39
		3.4.4.	Egyéb segédosztályok	39

1. fejezet

Bevezetés

A szakdolgozatom témája egy beadandó kezelő rendszer megvalósítása webes alkalmazásként. Az elkészült rendszer az Assignment Supervisor System nevet kapta (röviden ASS), a továbbiakban így hivatkozom rá.

Az alkalmazás célja, hogy segítse az egyetemi munkát, mind a hallgatók, mind az oktatók részére. Lehetőségünk van tantárgyak létrehozására, amelyekhez létrehozhatunk csoportokat. A hallgatók ezekbe a csoportba tudnak jelentkezni, amit a gyakorlatvezető hagyhat jóvá. A hallgatók számára lehetőségünk van határidővel ellátott feladatokat kiírni. A feladatkiírásánál támogatott a Markdown és a LATEX kifejezések. A beküldött megoldásokat a gyakorlatvezetők értékelhetik. Az alkalmazás támogatja a külföldi hallgatók munkáját, számukra elérhető az alkalmazás angol nyelvű változatban.

2. fejezet

Felhasználói dokumentáció

2.1. Bejelentkezés és nyelvválasztás

Az oldalra érkezve a kezdőoldalt láthatjuk, ahol egy üdvözlő üzenet fogad minket. Majd lehetőségünk nyílik bejelentkezni a rendszerbe, vagy a rendszer által támogatott lokalizációt tudjuk kiválasztani (2.1 ábra). ¹

Köszöntjük! Az oldalt az INF-es (Pandorás) azonosítóval tudjuk használni. INF-es felhasználónév INF-es jelszó Bejelentkezés Magyar English

2.1. ábra. Főoldal

2.1.1. Bejelentkezés

A rendszerbe bejelentkezni az INF-es felhasználónkkal tudunk. Ha a bejelentkezés sikertelen volt, azt a rendszer hibaüzenetekkel jelzi a számunkra (2.2 ábra).

 $^{^1{\}rm Erre}$ majd még a bejelentkezés után is lehetőségünk nyílik lás
d később, 2.2.5: "Mindenki számára elérhető oldalak"

Amennyiben a bejelentkezés sikeres volt, a *szerepkörnek* megfelelő kezdőoldalon találjuk magunkat (2.3 ábra).

Köszöntjük!

Az oldalt az INF-es (Pandorás) azonosítóval tudjuk használni.

INF-es felhasználónév

A INF-es felhasználónév megadása kötelező!

INF-es jelszó

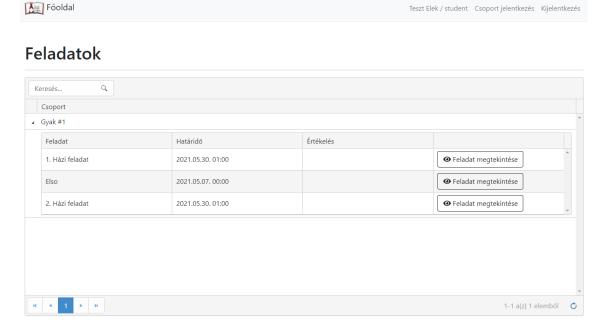
A INF-es jelszó megadása kötelező!

Bejelentkezés

Magyar

English

2.2. ábra. Bejelentkezési hiba

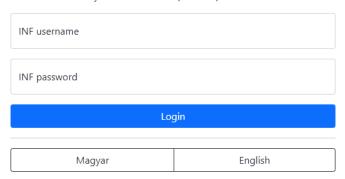
2.3. ábra. Sikeres bejelentkezés

2.1.2. Nyelvválasztás

A rendszer kilistázza a támogatott lokalizációkat (jelenleg magyar és angol). Alapértelmezett beállítás a magyar. Ezt felültudjuk írni, ha valamelyik gombra rákattintunk. (2.4 ábra)

Welcome!

This site can be only used with an INF (Pandora) account.

2.4. ábra. Nyelvváltás

2.2. Szerepkörök

A felhasználók négy csoportba tartozhatnak:

- Rendszergazda
- Tárgyfelelős
- Gyakorlatvezető
- Hallgató

Egy felhasználó tartozhat több szerepkörbe. Ha egy felhasználó több szerepkörbe is tartozik, akkor a felület menüsorán megjelenik egy "Szerepkör váltás" lenyitható menü, ahol a felhasználóhoz rendelt szerepköröket találjuk, a kiválasztott linkre kattintva a csoporthoz tartozó kezdőoldalra navigáljuk magunkat. A felhasználóhoz a szerepköröket a felhasználó létrehozásakor is megadhatjuk, valamint a létrehozást követően tudjuk módosítani.

2.2.1. Rendszergazda

A rendszergazda a következő funkciókat érheti el:

- Tantárgy létrehozása, módosítása, törlése, tárgyi információk megtekintése
- Felhasználó létrehozása, módosítása, a felhasználók adatainak a megtekintése Ha rendszergazdaként jelentkezünk be az alábbi két táblázat fogad minket a kezdőoldalon (2.5 ábra).

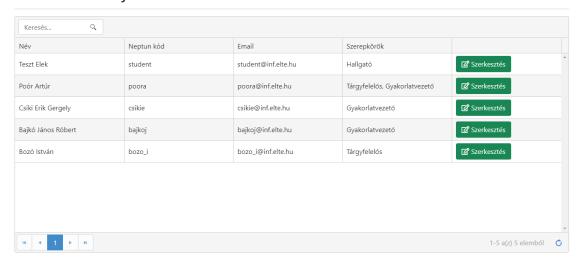
Teszt Elek / admin Tárgy létrehozás Felhasználó létrehozás Kijelentkezés

(a) Tantárgyak táblázata

Felhasználók listája

K Főoldal

(b) Felhasználók táblázata

2.5. ábra. Rendszergazdai szerepkör kezdőoldala

Az első táblázatban a rendszerben létrehozott tantárgyak és a hozzájuk tartozó információk olvashatóak le. A táblázatban az egyes tantárgyakhoz tartozó adatok módosíthatóak, illetve az egész tárgyat lehet törölni. A módosítás során validálásra kerül, hogy a módosított név létezik-e már a rendszerben, ha igen, akkor ezt a rendszer jelzi számunkra. A második táblázatban a rendszerben létrehozott felhasználókat és a hozzájuk tartozó információkat láthatjuk. A rendszergazda a felhasználók adatait és szerepköreit tudja módosítani.

Tantárgy létrehozása

A "Tárgy létrehozás" linkre kattintva az alkalmazás átnavigál minket egy űrlapra, ahol az új tantárgy szükséges adatait tudjuk kitölteni (2.6(a) ábra). Ha az adatok validálása és feldolgozása sikeres, akkor visszanavigálódunk a kezdőoldalra. Az esetleges validalási hibákat a rendszer jelzi számukra (2.6(b) ábra).

Tantárgy neve Teszt Tárgy		
Tárgyfelelős(ök)		
	Létrehoz	
Tantánay, látuah	(a) Űrlap	
Tantárgy létreh	· , ,	
Tantárgy neve	· , ,	
Tantárgy neve A Tantárgy neve megadása kötelező!	· , ,	
Tantárgy létreh Tantárgy neve A Tantárgy neve megadása kötelező! Tárgyfelelős(ök) megadása kötelező	nozás	

(b) Adatok validálása

2.6. ábra. Tantárgy létrehozás

Felhasználó létrehozása

Felhasználót létrehozni a "Felhasználó létrehozás" linkre kattintva tudjuk megtenni, ami továbbnavigál minket egy űrlapra, ahol az új felhasználónak az adatait tudjuk megadni (2.7(a) ábra). Ha az adatok validálása sikeres, akkor a felhasználó elkészült és visszanavigálódunk a kezdőoldalra, ha nem volt sikeres, akkor a rendszer ezt hibaüzenetekkel jelzi nekünk (2.7(b) ábra).

Felhasználó létrehozás Neptun kód Név Email Jelszó Jelszó megerősítése Szerepkör(ök)

(a) Űrlap

Felhasználó létrehozás

Neptun kód
A Neptun kód megadása kötelező!
Név
A Név megadása kötelező!
Email
A Email megadása kötelező!
Jelszó
A Jelszó megadása kötelező!
Jelszó megerősítése
A Jelszó megerősítése megadása kötelező!
Szerepkör(ök)
A Szerepkör(ök) megadása kötelező!
Létrehoz

(b) Adatok validálása

2.7. ábra. Felhasználó létrehozás

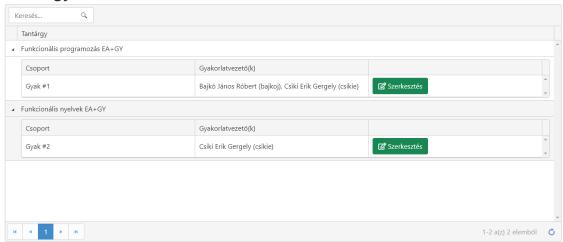
2.2.2. Tárgyfelelős

Ha tárgyfelelősként jelentkezünk be a rendszerbe, akkor az alábbi kezdőoldal fogad minket (2.8 ábra). A kezdőoldalon egy tablázat található, amiben látjuk azo-

kat a tantárgyakat, és a tantárgyakhoz tartozó csoportokat, amelyeknek a felelősei vagyunk. A tárgyfelelős a következő funkciókat használhatja:

- Csoport létrehozása egy tantárgyhoz
- Csoport módosítása

Tantárgyak

2.8. ábra. Tárgyfelelős kezdőoldala

Csoport létrehozása

A menüsoron a "Csoport létrehozás" linkre kattintva a rendszer átirányít minket egy űrlapra, ahol létre tudunk hozni egy csoportot (2.9 ábra). Az adatokat a rendszer validálja, és az esetleges hibákat jelzi számunkra.

Csoport létrehozás Tantárgy Tantárgy Gyakorlatvezető(k) Létrehozás (a) Űrlap Csoport létrehozás Csoport neve A Csoport neve A Csoport neve mező kitőltése köteelző! Tantárgy Tantárgy Tantárgy A Tantárgy mező kitöltése kötelező! Gyakorlatvezető(k) A Gyakorlatvezető(k) mező kitöltése kötelező!

2.9. ábra. Csoport létrehozás

Csoport módosítása

Csoportokat szerkeszteni a kezdőoldalon található táblázat segítségével tudunk. A táblázatban lenyitható minden kilistázott tantárgy. Itt találjuk a tantárgyakhoz már létrehozott csoportokat. Minden tantárgy mellett találunk egy "Szerkesztés" gombot, melyre kattintva elérhetővé válik a csoport szerkesztése. Az adatok validálásra kerülnek, az esetleges hibákat a rendszer jelzi számunkra (2.10 ábra).

Csoport szerkesztése Csoport neve Gyak #2 Gyakorlatvezető(k) Csiki Erik Gergely (csikie) × Módosít (a) Űrlap Csoport szerkesztése Csoport neve A Csoport neve mező kitöltése kötelező! Gyakorlatvezető(k) Csiki Erik Gergely (csikie) × Módosít

2.10. ábra. Csoport módosítása

(b) Adatok validálása

2.2.3. Gyakorlatvezető

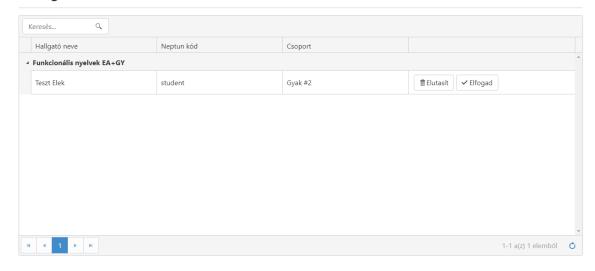
Gyakorlatvezetőként bejelentkezve a rendszerbe a 2.11 ábrán látható kezdőoldal fogad minket. Az oldalon az "Értékelendő beadandók" cím alatt, a hozzánk rendelt csoportok hallgatóit láthatjuk egy-egy táblázatban, ahol láthatjuk, hogy egy hallgató az adott feladatra adott-e be megoldást. A "Hallgatói várólista" cím alatt szintén egy táblázatot találunk (2.11(b) ábra), ahol tantárgyanként csoportosítva a következő információkat olvashatjuk le:

- Hallgató neve
- Hallgató neptun kódja
- Csoport neve

Értékelendő beadandók Funkcionális programozás EA+GY - Gyak #1 Hallgató neve Teszt Elek (student) Funkcionális nyelvek EA+GY - Gyak #2 Hallgató neve 1. Házi feladat

(a) Értékelendő beadandók

Hallagtói várólista

(b) Hallgatói várólista

2.11. ábra. Gyakorlatvezető kezdőoldala

A gyakorlatvezető az alábbi funkciókat éri el:

- Feladat kiírása
- Jelentkezések bírálata
- Beadott munka értékelése

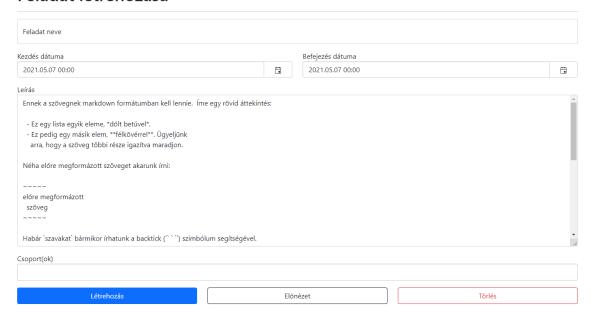
Feladat kiírása

Feladatot kiírni a "Feladat létrehozása" menüpont alatt tudunk, ahol egy űrlapot találunk (2.12). Ahhoz hogy létrehozzunk egy feladatot, a következő információkat szükséges megadnunk:

- A feladat neve
- Kezdés és befejezés dátuma
- Feladat leírása

• Mely csoporthoz legyen létrehozva²

Feladat létrehozása

2.12. ábra. Feladat létrehozás

A rendszer támogatja, hogy a feladatnak leírása ne csak egyszerű szöveg legyen. A szövegdobozban megadhatunk Markdown és LATEX kifejezéseket is. Mielőtt létrehoznánk a feladatot, meg tudjuk tekinteni, hogy a hallgató milyen formában fogja látni a kiírva a feladatot. Így le tudjuk ellenőrizni kényelmesen a feladat leírását, valamint azt is tudjuk ellenőrizni, hogy a Markdown és LATEX kifejezéseinket helyesen írtuk-e meg. Ha végeztünk, a "Létrehozás" gombbal tudjuk elküldeni a rendszernek az adatokat. Az adatokat a rendszer leellenőrzi, az esetleges hibákat jelzi számunkra (2.13).

²A lenyíló kiválasztó menüben lehetőségünk van több csoportot is kiválasztani

Feladat létrehozása

Feladat neve			
A Feladat neve megadása kötelező!			
Kezdés dátuma		Befejezés dátuma	
2021.05.07 00:00	=	2021.05.07 00:00	ä
A Kezdés dátuma megadása kötelező!		A Befejezés dátuma megadása kötelező!	
Leírás			
A Leírás megadása kötelező!			
Csoport(ok)			
A Csoport(ok) megadása kötelező!			

2.13. ábra. Adatok validálása

Jelentkezések bírálata

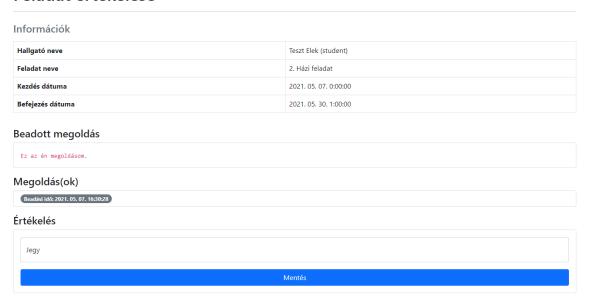
Egy hallgatónak a csoportba való jelentkezését a "Hallgatói várólista" táblázatában tudjuk megtenni (2.11(b) ábra), az utolsó oszlopban lévő gombok segítségével. Miután elvégeztük a bírálatot, a táblázatból törlődik a jelentkezett hallgató, és az oldal frissítése után, a megfelelő táblázatban látjuk, hogy a hallgatót a rendszer felvette a jelentkezett csoportba.

Beadott munka értékelése

Egy feladatra beadott megoldás értékeléséhez a kívánt feladat oszlopában kattintsunk a szürke négyzetre. Ilyenkor a rendszer átirányít minket az értékelő felületre (2.14). A rendszer a felületre a "Megoldás(ok)" alatt felsorolja a hallgatónak az összes beadott megoldását a beküldés ideje szerint csökkenően rendezve. Elég egy megoldást értékelnünk, de értékelhetjük az összeset is. Viszont a rendszer a legutolsó értékelést veszi számításba. Ezt fogja a hallgató is látni. A beadott megoldások között a kívánt sorra kattintva tudjuk kiválasztani, hogy melyik megoldást szeretnénk változtatni. Ilyenkor a "Beadott megoldás" alatt látjuk, mi a hallgatónak a beadott megoldása. Az értékelésünket az oldal alján található űrlapon tudjuk megtenni. Az

értékelés után a rendszer a kezdőoldalra navigál minket. Az értékelt feladatnál a szürke négyzet egy körben lévő pipára cserélődik.

Feladat értékelése

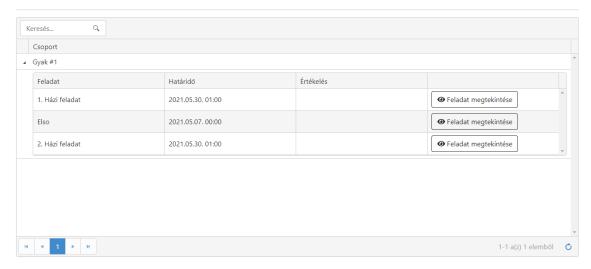

2.14. ábra. Feladat értékelése

2.2.4. Hallgató

Hallgatóként bejelentkezve a 2.15 ábrán látható kezdőoldal fogad minket. A "Feladatok" cím alatti táblázatban a hallgató számára listázásra kerül az összes olyan csoportja, ahova elfogadták a jelentkezését. A táblázatban csoportokra lebontva jelennek meg a hallgató számára a kiírt feladatok. A táblázatban egy feladatról a következő információkat láthatjuk: neve, határideje, kapott értékelés.

Feladatok

2.15. ábra. Hallgató kezdőoldala

A hallgató az alábbi funkciókat használhatja:

- Csoportba jelentkezés
- Megoldás beadása

Csoportba jelentkezés

Csoportba jelentkezni a "Csoport jelentkezés" menüpontra kattintva tudunk. A rendszer egy űrlapot biztosít számunkra (2.16 ábra), ahol listázásra kerülnek a rendszerben található csoportok, amelyekre még nem jelentkeztünk. A rendszer lehetőséget biztosít számunkra, hogy akár egyszerre több csoportra is leadjuk a jelentkezésünket. Jelentkezésünket a "Jelentkezés" gombbal tudjuk továbbítani a rendszer számára. Az űrlap validálásra kerül, hogy üresen ne tudjuk beküldeni azt. Sikeres jelentkezés esetén a rendszer a kezdőoldalra navigál minket.

Csoport jelentkezés

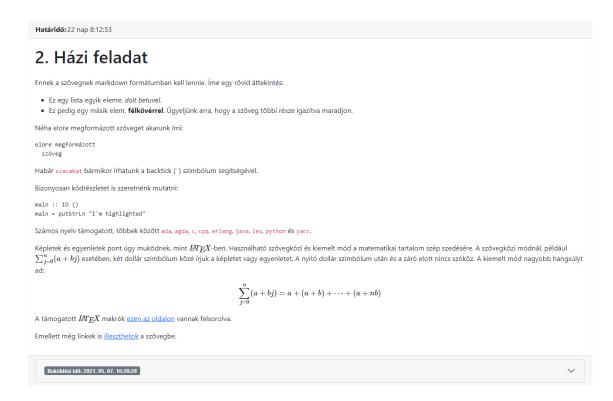
Csoport		
Csoport(ok)		
	Jelentkezés	

2.16. ábra. Csoportba jelentkezése

Megoldás beadása

Megoldás beküldéséhez válasszuk ki a kivánt feladatot, amire megoldást szeretnénk beküldeni, majd kattintsunk a "Feladat megtekintése" gombra. Ekkor a rendszer egy új ablakban megnyitja a feladatot (2.17 ábra). Az oldalon a következő információkat látjuk:

- Határidő visszaszámláló
- Feladat neve, leírása
- Beküldött megoldások
- Űrlap a megoldás beküldéséhez

2.17. ábra. Feladat megtekintése

2.2.5. Mindenki számára elérhető oldalak

A rendszerben jelenleg három olyan oldal található, amelyet minden szerepkörben elérhetünk. Az egyik oldal a felhasználónk adatainak megtekintésére szolgál. Ezt a funkciót a menüsoron a nevünkre kattintva tudjuk elérni. Ezen a felületen (2.18 ábra) a következőket tekinthetjük meg a "Személyes adatok" cím alatt: név, neptun kód, e-mail cím és a felhasználónkhoz rendelt szerepkörök. Ezen felületen továbbá be

tudjuk állítani, hogy a rendszer milyen lokalizációval működjön (magyar és angol). Ezt a megfelelő gombra kattintva tudjuk változtatni.

2.18. ábra. Profil oldal

A másik két oldal az esetleges nem várt hibákról tájékoztat minket. Ezen hibák két kategóriába oszthatók: jogosulatlan kérés a rendszer felé, egyéb nem várt hiba. Jogosulatlan kérés akkor lép fel, ha megpróbálunk a szerepkörünkhöz nem tartozó funkciót elérni a rendszerben. Például: csak hallgatói szerepkörrel rendelkező felhasználóval vagyunk bejelentkezve a rendszerbe és a webcím végén a "Student"-et lecseréljük "Admin"-ra. Ezzel olyan kérést indítunk a rendszernek, hogy navigáljon minket a rendszergazdai szerepkörhöz tartozó kezdőoldalra, amihez nincs jogosultságunk, ezért a rendszer megtadja a hozzáférést a kért oldalhoz. Ilyenkor a rendszer az alábbi 2.19 ábrán látható oldalra navigál minket, ahonnan lehetőségünk van visszatérni a szerepkörünkhöz tartozó kezdőoldalra.

Hozzáférés megtagadva.

A viharba, nincs hozzáférésed ehhez a kéréshez! 😔

Vissza a kezdőoldalra

2.19. ábra. Jogosulatlan kérés

Egyéb nem várt hiba lehet például, hogy a rendszer nem tud csatlakozni a hozzá tartozó adatbázishoz. Ilyenkor az alábbi 2.20 ábrán látható oldalra navigál minket.

Error.

Hiba lépett fel a folyamat során! Kérlek beszélj a rendszergazdával!

2.20. ábra. Egyéb nem várt hiba

3. fejezet

Fejlesztői dokumentáció

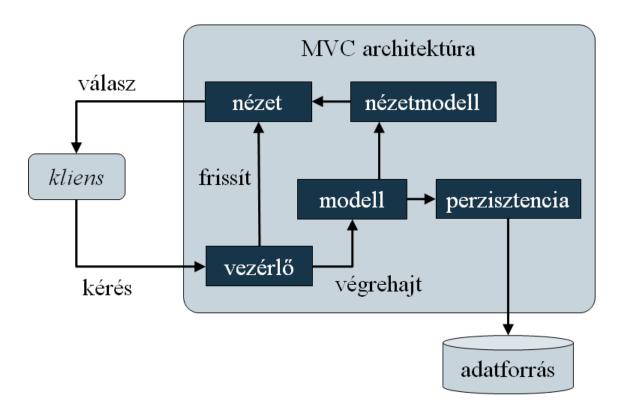
3.1. Keretrendszerek és az alkalmazás felépítése

3.1.1. Keretrendszerek

Az alkalmazás ASP.NET core 3.1 keretrendszerben készült [1], ami egy nyílt forráskódú, webes alkalmazások készítésére szolgáló programkönyvtár, melyet a *Microsoft* fejleszt. A keretrendszer lehetővé teszi, hogy az alkalmazás több platformon is tudjon futni (*Linux*, macOS és Windows). Továbbá a Kendo UI Core for jQuery[2] keretrendszer biztosítja számunkra a felületen található felhasználóbarát táblázatokat, űrlap elemeket. A saját HTML elemek stílusait a Bootstrap[3] keretrendszer biztosítja.

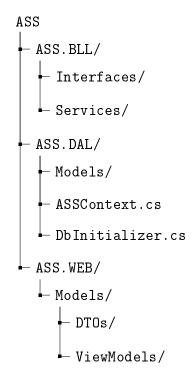
3.1.2. Az alkalmazás felépítése

Az alkalmazás az *MVC* architektúrára épül (3.1 ábra)[4]. Tehát három rétegre bontható a felépítése, Modell-Nézet-Vezérlő. A Modell (angolul *Model*) réteg tartalmazza az üzleti logikát, amely az adatokat kezeli és kapcsolatban van az adatbázissal. A nézet réteg (angolul *View*) felelős a megjelenítésért. A vezérlő réteg (angolul *Controller*) fogadja a kliens a kéréseit és válaszol a kérésekre. Az *MVC* architektúra fő előnye, hogy jól elkülöníthetőek a rétegek, így a nézet független marad a modelltől. Ezáltal, ha szükséges könnyedén le tudjuk cserélni az egész alkalmazás nézetét, vagy fordítva újra implementálhatjuk a modell réteg működését, anélkül hogy ez a nézeten bármi gondot okozna.

3.1. ábra. A Modell-Nézet-Vezérlő architektúra

Az alkalmazásban a könnyebb és egyszerűbb fejleszthetőség miatt a Model réteget több komponensre bontjuk. Így az alábbi komponensekből áll össze a Model réteg:

ASS.BLL: az üzleti logikai réteget megvalósító komponens (angolul $Business\ Logic\ Layer$).

ASS.DAL: az adatelérési réteget megvalósító komponens (angolul $Data\ Access\ Layer$).

ASS.WEB.Models: ebben a komponensben tároljuk az adatok bevitelére és az adatok megjelenítésére szolgáló osztályokat.

ASSContext.cs: az adatbázist leíró osztály.

DbInitializer.cs: az adatbázist létrehozó statikus osztály.

3.2. Naplózás

Az alkalmazás fájl szintű naplózást tartalmaz, amit a Serilog. Extensions. Logging. File nyílt forráskódú programkönyvtár használatával valósítjuk meg [5]. Az alkalmazás automatikusan naplózza a futás közbeni eseményeket és az esetleges kivételeket. Természetesen támogatott a saját bejegyzések létrehozása is. A naplózás beállításait az appsettings. json (3.2 ábra) fájlban tudjuk személyreszabni. Az alábbi négy értéket szabjuk személyre az alkalmazáshoz:

- PathFormat: itt tudjuk megadni az alkalmazás naplófájljainak a mentési helyét, és egy sablont a fájlok nevére. A {Date} paraméter helyére az aktuális dátum kerül beillesztésre (pl.: 20210513). Ha az elérési útban található mappa nem létezik azt a programkönyvtár automatikusan létrehozza a számunkra.
- OutputTemplate: itt adható meg a bejegyzések sablonja, hogy hogyan nézzenek ki a bejegyzés³. Az alkalmazás a következő sablont használja a bejegyzésekre: [Időbélyeg] [Esemény súlyossági szintje] [Üzenet] Új sor [Kivétel (ha van)].
- LogLevel: itt állíthatjuk be, hogy milyen minimum szintű események kerüljenek naplózásra [6]. A jelenlegi beállítással az alkalmazás minden legalább Information szinttel rendelkező eseményt naplóz.

```
1 ... 2 "Logging": {
```

³Ezen a linken részletes leírást olvashatunk az *OutputTemplate*-ben használható paraméterekről.

```
3
    "PathFormat": "../Logs/log-{Date}.log",
    "OutputTemplate": "[{Timestamp:yyyy.MM.dd HH:mm:ss}] - [{Level:u
4
        → }] - {Message}{NewLine}{Exception}",
    "LogLevel": {
5
6
       "Default": "Debug",
7
       "Microsoft": "Information"
8
    }
9
  },
10|\ldots
```

3.1. forráskód. Naplózás beállításai

3.3. Adatbázis

3.3.1. Technológiák

Az alkalmazáshoz szükséges telepítünk egy MySQL Community Server-re, ajánlott a 8.0.25-ös verzió. Az autentikáció és autorizáció megvalósításához a Microsoft által készített Microsoft. AspNetCore. Identity. EntityFrameworkCore nyílt forráskódú programkönyvtárat használja rendszer. A programkönyvtár tartalmaz meglévő adatbázis táblákat, melyeknek a tartalma és működése elolvasható a Microsoft hivatalos honlapján [7]. A programkönyvtár gondoskodik a jelszavak biztonságos tárolásáról, melyet időfüggő sózással és a jelszó hashelésével valósít meg.

Az adatbázis $code\ first$ módszerrel van megvalósítva, tehát nem az adatbázis szerveren SQL kódot futattva hozzuk létre az adatbázis táblákat, hanem modell osztályokkal definiáljuk az adatbázis táblákat [8]. Ezen modelleket az ASS.DAL.Models névtérben tároljuk.

Az adatelérést az Entity Framework Core ORM keretrendszer biztosítja [9]. Az objektum-relációs leképzés (angolul Object-Relational Mapping), egy technika az adatok konvertálására nem kompatibilis típusos rendszerek és objektumorientált programozási nyelvek között. Így az alkalmazás forráskódjában nincsenek beégetett SQL kódok. Ezek helyett a CRUD (Create,Read,Update,Delete műveleteknek a rövidítése) műveleteket a .NET nyújtotta és az Entity Framework Core által is

 $^{^4}$ Az alkalmazás működik régebbi verzióval is. Viszont az alkalmazás nincs felkészítve az esetleges verziók közötti különbségekre.

támogatott LINQ (Language Integrated Queries) metódushívásokkal valósul meg [10]. Továbbá a keretrendszer védelmet biztosít az SQL Injection támadások ellen [11], ugyanis a műveletek a C# és LINQ metódusokból kerülnek előállításra paraméterezetten.

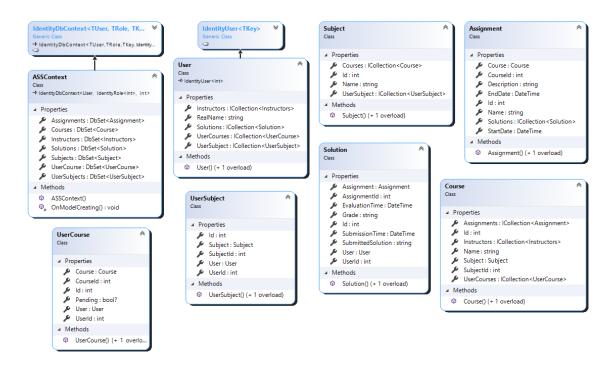
Az adatbázis elérését az alkalmazás konfigurációs fájljában (appsettings.json) tudjuk megadni illetve módosítani.

3.2. forráskód. Adatbázis elérése

3.3.2. Adatbázis code first objektumai

A C# objektumok amelyekből az adatbázis képződik a 3.2 ábrán tekinthetjük meg. Maga az adatbázis az ASSContext osztályból képződik. Minden egyes DbSet < T > 5 típusú tulajdonság (angolul Property), egy adatbázis táblát jelent. Az osztály OnModelCreating metódusában számos adatbázisra vonatkozó beállítást van lehetőségünk beállítani (pl.: táblák elsődleges kulcsai, külső kulcsai). A DbInitializer osztály egy nyilvános Initialize metódussal rendelkezik, mely létrehozza az adatbázis szerveren az adatbázist, ha még nem létezik, illetve a szükséges konstans adatokkal tölti fel az adatbázist (szerepkörök felvétele és rendszergazdai felhasználó létrehozása).

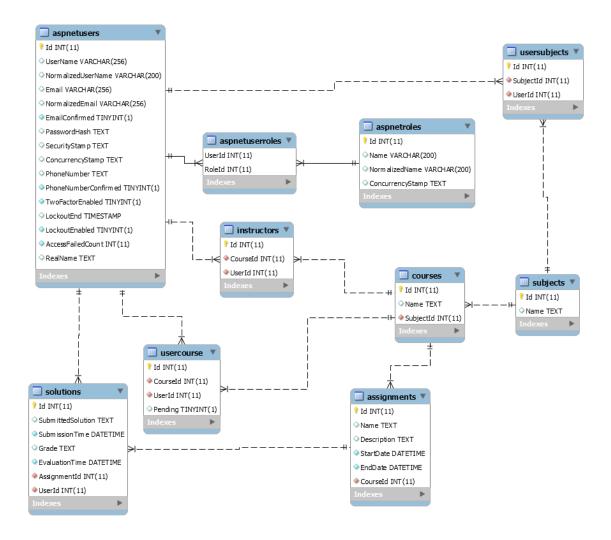
 $^{^5}$ Ahol a T egy generikus típusparaméter.

3.2. ábra. Az adatbázist leképző objektumok

3.3.3. Az adatbázis táblái

Az alkalmazás adatbázis diagramját a 3.3 ábrán tekinthetjük meg. A Microsoft. AspNetCore. Identity. EntityFrameworkCore keretrendszer által létrehozott táblákból csak azon a táblák és mezők kerülnek részletezésre, melyeket a rendszer aktívan használ. A táblák, amik nem kerülnek részletezésre a Microsoft hivatalos honlapján meg lehet tekinteni [7].

3.3. ábra. Az adatbázis táblái

aspnetusers

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. A felhasználók adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
UserName	szöveg	Felhaszálónév (neptun kód)
Email	szöveg	Felhasználó e-mail címe
RealName	szöveg	Felhasználó neve
PasswordHash	szöveg	Felhasználó hashelt jelszava

3.1. táblázat. Adatbázis: felhasználók táblája

aspnetroles

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. A rendszerben használt szerepköröket tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	Szerepkör megnevezése

3.2. táblázat. Adatbázis: szerepkörök táblája

aspnetuserroles

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. Egy kapcsolótábla, mely tárolja a felhasználókhoz rendelt szerepköröket.

Mező neve	Típus	Leírás
UserId	egész	Elsődleges kulcs
RoleId	egész	Elsődleges kulcs

3.3. táblázat. Adatbázis: felhasználók és szerepkörök kapcsolótáblája

assignments

Az assignments tábla a csoportokhoz létrehozott beadandó feladatok adatainak tárolására szolgál.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A feladat neve
Description	szöveg	A feladat leírása
StartDate	dátum	A feladat elérésének dátuma
EndDate	dátum	A feladat határidejének dátuma
CI J	,	Arra vonatkozó kulcs, hogy a fel-
CourseId	egész	adat melyik csoporthoz tartozik

3.4. táblázat. Adatbázis: feladatok táblája

courses

A courses tábla a tantárgyakhoz létrehozott csoportok adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A csoport neve
CubicatId	o môs z	Arra vonatkozó kulcs, hogy a cso-
SubjectId	egész	port melyik tantárgyhoz tartozik

3.5. táblázat. Adatbázis: csoportok táblája

instructors

A instructors tábla egy kapcsolótábla, melyben a Gyakorlatvezető szerepkörrel rendelkező felhasználókat kapcsoljuk a hozzájuk tartozó csoportokhoz.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
CourseId	egész	A csoportra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs

3.6. táblázat. Adatbázis: gyakorlatvezetők táblája

solutions

A solutions tábla a feladatokra beadott megoldásokat tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
SubmittedSolution	szöveg	A feladatra beadott megoldás
SubmissionTime	dátum	A megoldás beküldésének az idő- pontja
Grade	szöveg	A feladatra adott értékelése
EvaluationTime	dátum	A feladat értékelésének időpontja
AssignmentId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy a megoldás melyik feladathoz tar- tozik
UserId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy melyik felhasználó adta be a megoldást

3.7. táblázat. Adatbázis: megoldások táblája

subjects

A subjects tábla a rendszerben létrehozott tantárgyak adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A tantárgy neve

3.8. táblázat. Adatbázis: megoldások táblája

usercourse

A usercourse tábla egy kapcsoló tábla, melyben a hallgatókat és a csoportok összerendelése valósul meg.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
CourseId	egész	A csoportra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs
		Annak az értéke, hogy a felhasz-
Pending	igaz/hamis	nálónak a jelentkezése elfogadás-
		ra, vagy elutasításra került

3.9. táblázat. Adatbázis: hallgatók és csoportok kapcsolótáblája

usersubjects

A usersubjects tábla egy kapcsoló tábla, melyben a tárgyfelelősök és a tantárgyak összerendelése valósul meg.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
SubjectId	egész	A tantárgyra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs

3.10. táblázat. Adatbázis: tárgyfelelősök és tantárgyak kapcsolótáblája

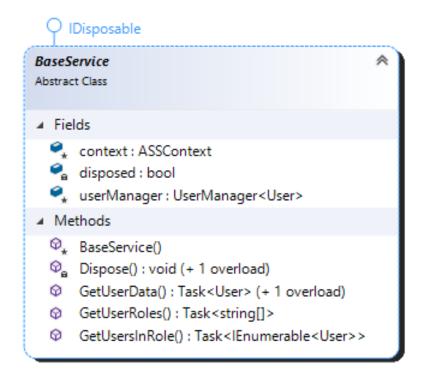
3.4. Model réteg

3.4.1. Üzleti logika

Az üzleti logikát megvalósító objektumokat az ASS.BLL.Interfaces és az ASS.BLL.Services névtérben tároljuk. Az üzleti logikát szerepkörökre bontva valósítjuk meg. Minden szerepkörhöz tartozik egy interface, mely leírja a szerepkörhöz tartozó funkciók metódusait, valamint egy osztály ami implementálja az adott interface-t. Az interface-ket megvalósító osztályok a BaseService osztályból származnak le⁶ (3.4 ábra), melyben azok a funkcionalitások kerültek implementálásra, amiket minden egyes szerepkörhöz tartozó service osztálynak meg kell valósítania. Ezeket

⁶Kivéve a *LoginService* osztályt.

a service osztályokat az alkalmazás IoC konténerébe [12] regisztráljuk. Ezáltal a vezérlő osztályok rendelkeznek a hozzájuk tartozó service osztály egy példányával, melyet konstruktoron keresztüli függőségi befecskendezéssel kapnak meg. A vezérlő osztályok ezen service osztályok metódusainak segítségével dolgozzák fel a kliens kéréseit és állítják elő a megfelelő válaszokat.

3.4. ábra. Service osztályok őse

BaseService osztály

GetUserData(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót⁷ kapja a metódus, majd eredményül a paraméterül kapott felhasználónak az adataival tér vissza.

GetUserData(int): az előbbi metódus túlterhelése, itt az keresendő felhasználó egyedi kulcsát kapja a metódus paraméterül.

GetUserRoles(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó szerepköreivel tér vissza.

 $^{^7{\}rm Ezen}$ a linken elolvashatjuk a ${\it ClaimsPrincipal}$ osztály dokumentációját.

GetUsersInRole(Role): paraméterül egy Role enum értéket kap, majd a paraméterül kapott szerepkörrel rendelkező felhasználókkal tér vissza.

Dispose(): az *IDisposeable interface* metódusa, mely gondoskodik a külső erőforrások felszabadításáról.

LoginService osztály

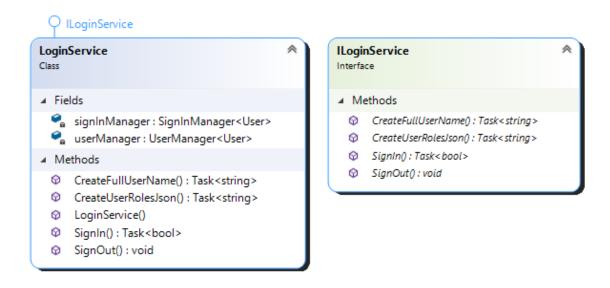
Ez az osztály felelős az alkalmazásba való bejelentkeztetésért, kijelentkeztetésért, valamint a bejelentkeztetett felhasználó fontos adatait (felhasználónév, név, szerepkörök)lekérdezni, hogy a felhasználó munkamenetébe (angolul session) tárol a rendszer.

CreateFullUserName(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó polgári nevéből és felhaszálónevéből képzett string-el tér vissza.

CreateUserRolesJson(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó szerepköreivel tér vissza.

SignIn(string,string,bool,bool): paraméterül a bejelentkezési adatokat kapja, majd egy igaz/hamis értékkel tér vissza, ami a bejelentkezés sikerességét jelzi.

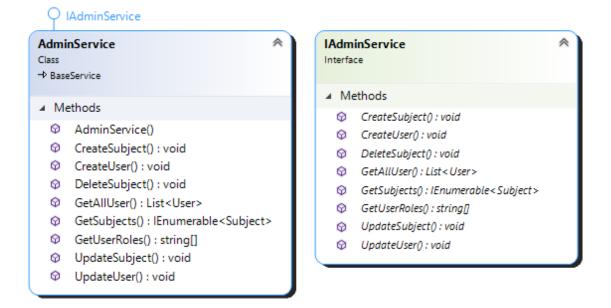
SignOut(): kijelentkezteti a felhasználót az alkalmazásból.

3.5. ábra. LoginService osztály és interface

AdminService osztály

- CreateSubject(string[],string): paraméterül tárgyfelelősi szerepkörrel rendelkező felhasználók felhasználóneveit és a létrehozandó tantárgy nevét kapja. A metódus leellenőrzi, hogy a paraméterül kapott tantárgy név létezik-e már a rendszerben, ha nem, akkor a rendszer létrehozza a tantárgyat, egyébként kivétel váltódik ki.
- GetSubjects(): a metódus visszatérési értéke a rendszerben létrehozott összes tantárgy.
- UpdateSubject(int,string,string[]): paraméterül egy tantárgy egyedi azonosítóját, tantárgy nevet és tárgyfelelősi szerepkörrel rendelkező felhasználók felhasználóneveit kapja. A metódus módosítja a kapott paraméterek alapján a tantárgy adatait, ha az új tantárgynév még nem foglalt, egyébként kivétel váltódik ki.
- DeleteSubject(int): paraméterül egy tantárgy egyedi azonosítóját kapja, majd a megfelelő tantárgyat a metódus törli a rendszerből.
- GetAllUser(): a metódus listázza a rendszerben tárolt összes felhasználót.
- GetUserRoles(int): paraméterül egy felhasználó egyedi azonosítóját kapja, majd a megfelelő felhasználó szerepköreivel tér vissza.
- CreateUser(string,string,string,string[]): a metódus egy új felhasználótt hoz létre a rendszerben a paraméterül kapott adatok alapján.
- UpdateUser(int,string,string,string,string[]): paraméterül egy felhasználó adatait kapja (egyedi azonosító, felhasználónév, polgári név, e-mail cím, szerepkörök). A metódus a megfelelő felhasználó adatait módosítja.

3.6. ábra. AdminService osztály és interface

TeacherService osztály

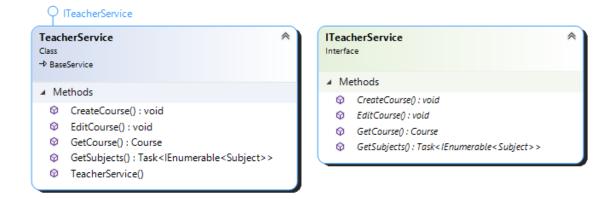
Ez az osztály implementálja a tárgyfelelősi szerepkörhöz tartozó funkciókat.

CreateCourse(string[],int,string): paraméterül felhasználónevek tömbjét, egy tantárgynak az egyedi azonosítóját illetve egy csoport nevet kap. A metódus létrehozza a paraméterül kapott tantárgyhoz az új csoportot, amennyiben ez lehetséges. Ha sikeres volt a csoport létrehozása, akkor a paraméterül kapott felhasználókat hozzárendeli a csoporthoz.

GetSubjects(ClaimsPrincipal): paraméterül kap egy bejelentkezett felhasználót, majd a hozzá rendelt tantárgyakkal tér vissza egy listában.

GetCourse(int): paraméterül egy csoportnak az egyedi azonosítóját kapja, majd visszatér ezen csoport adataival.

EditCourse(int,string,string[]): paraméterül egy csoportnak az egyedi azonosítóját, a csoport nevét, és gyakorlatvezetők felhasználóneveit kapja. A metódus a paraméterül kapott adatokkal módosítja a megfelelő csoportot.

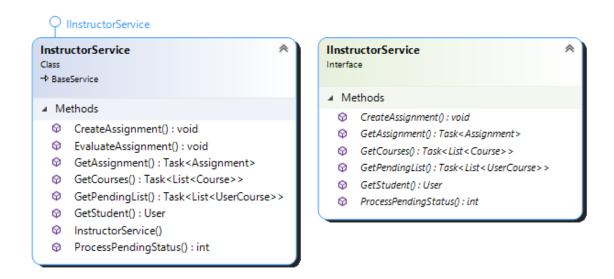
3.7. ábra. TeacherService osztály és interface

InstructorService osztály

- GetPendingList(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, visszatérési értéke a felhasználóhoz tartozó csoportba jelenkezett hallgatók listája.
- ProcessPendingStatus(int,bool): paraméterül a jelentkezéseket tároló kapcsolótábla (*UserCourses*) egyedi azonosítóját és egy igaz/hamis érték kap. A metódus az igaz/hamis érték alapján frissíti a megfelelő jelentkezési státuszt.
- GetCourses(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, eredményül pedig a felhasználóhoz tartozó csoportokkal tér vissza.
- CreateAssignment(string,string,DateTime,DateTime,int[]): paraméterül egy feladatnak az adatait kapja. A metódus leellenőrzi hogy a feladat elérésének a dátum kisebb-e mint a beadási határidő, ha igen akkor elmenti a feladatot, ha nem teljesül a feltétel, akkor kivétel váltódik ki.
- GetAssignment(int,int,ClaimsPrincipal): paraméterül egy csoport és egy feladat egyedi azonosítóját valamint a bejelentkezett felhasználót kapja. A metódus a paraméterül kapott feladat adataival tér vissza, amennyiben a felhasználó gyakorlatvezetője a paraméterül kapott csoportnak, egyébként kivétel váltódik ki.
- GetStudent(int): paraméterül egy hallgató egyedi azonosítóját kapja, visszatérési értéke a megfelelő felhasználó adatai.

EvaluateAssignment(int,string,DateTime,ClaimsPrincipal): paraméterül

egy feladat egyedi azonosítóját, a feladatra beadott megoldás értékelését, az értékelésnek az időpontját és a bejelentkezett felhasználót kapja. A metódus ellenőrzi, hogy az a felhasználó aki az értékelést végrehajtja, a kiiírt feladat csoportjának a gyakorlatvezetője-e, ha igen elmentődik az értékelés, egyébként kivétel váltódik ki.

3.8. ábra. InstructorService osztály és interface

StudentService osztály

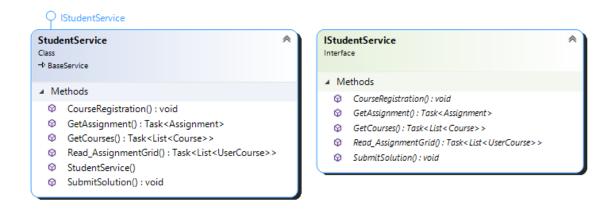
Ez az osztály implementálja a hallgatói szerepkörnek a funkcióit.

- GetCourses(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja meg, majd a felhasználóhoz tartozó csoportokkal tér vissza.
- CourseRegistration(int[],ClaimsPrincipal): paraméterül csoportok egyedi azonosítójának a tömbjét és a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználót felveszi a paraméterül kapott csoportokba⁸
- Read_AssignmentGrid(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a hozzátartozó csoportok listájával tér vissza.
- GetAssignment(int,ClaimsPrincipal): paraméterül egy feladatnak az egyedi azonosítóját és a bejelentkezett felhasználót kapja, majd visszatér a paramé-

⁸Ezen a ponton még a hallgató csak jelentkezést adott le az adott csoport(ok)ba.

terül kapott feladat adataival, ha a felhasználó tagja annak a csoportnak, amelyiket lekérdeztük.

SubmitSolution(int,ClaimsPrincipal,string,DateTime): paraméterül egy feladat egyedi azonosítóját, a bejelentkezett felhasználót, a feladat megoldását és a beadás időpontját kapja. A metódus leellenőrzi, hogy a beadás időpontja kisebb mint a feladat beadási határideje. Amennyiben helyes a beadási idő, elmenti a beadott megoldást, ellenkező esetben kivétel váltódik ki.

3.9. ábra. StudentService osztály és interface

- 3.4.2. Adatok megjelenítésére szolgáló modellek
- 3.4.3. Adatok bevitelére szolgáló modellek
- 3.4.4. Egyéb segédosztályok
- 3.5. Vezérlő réteg
- 3.5.1. Home vezérlő
- 3.5.2. Admin vezérlő
- 3.5.3. Instructor vezérlő
- 3.5.4. Teacher vezérlő
- 3.5.5. Studnet vezérlő
- 3.6. Nézet réteg
- 3.6.1. Home vezérlő nézetei
- 3.6.2. Admin vezérlő nézetei
- 3.6.3. Instructor vezérlő nézetei
- 3.6.4. Teacher vezérlő nézetei
- 3.6.5. Student vezérlő nézetei
- 3.6.6. Megosztott nézetek
- 3.7. Lokalizáció

4. fejezet

Tesztelés

5. fejezet

Köszönetnyilvánítás

Irodalomjegyzék

- [1] Microsoft. Introduction to ASP.NET Core. URL: https://docs.microsoft. com/en-us/aspnet/core/introduction-to-aspnet-core?view= aspnetcore-3.1.
- [2] Kendo. Welcome to Kendo UI for jQuery. URL: https://docs.telerik. com/kendo-ui/introduction?_ga=2.88439835.1270843564.1621007125-198120074.1592317525.
- [3] Bootstrap. Introduction. URL: https://getbootstrap.com/docs/5.0/getting-started/introduction/.
- [4] Cserép Máté. Webfejlesztés MVC architektúrában (ASP.NET Core). URL: https://mcserep.web.elte.hu/data/education/2019-2020-2_WAF/elte_waf_ea02.pdf.
- [5] Serilog. Serilog. Extensions. Logging. File. URL: https://github.com/serilog/serilog-extensions-logging-file.
- [6] Nicholas Blumhardt. Logging "levels" in a structured world. URL: https://nblumhardt.com/2014/03/logging-levels-in-a-structured-world/.
- [7] Microsoft. Introduction to Identity on ASP.NET Core. URL: https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/security/authentication/identity?view=aspnetcore-3.1&tabs=visual-studio.
- [8] Entity Framework Tutorial. What is Code-First? URL: https://www.entityframeworktutorial.net/code-first/what-is-code-first.aspx.
- [9] Microsoft. Entity Framework Core. URL: https://docs.microsoft.com/en-us/ef/core/.

IRODALOMJEGYZÉK

- [10] Microsoft. Language Integrated Query (LINQ). URL: https://docs.microsoft.com/en-us/dotnet/csharp/programming-guide/concepts/linq/.
- [11] OWASP. SQL Injection. URL: https://owasp.org/www-community/attacks/SQL_Injection.
- [12] Microsoft. Dependency injection in ASP.NET Core. URL: https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/fundamentals/dependency-injection?view=aspnetcore-3.1.